

ВІСНИК ЦЕНТРУ®

МЦПД погіршує економічний прогноз на 2005–2007 роки

Відставка уряду Юлії Тимошенко не є руйнівною для здобутків "Помаранчевої революції". Збільшення політичної конкуренції сприятиме виробленню якіснішої державної політики. Ми погіршили прогноз зростання економіки 2005 року до 4% через скорочення інвестицій і зниження світових цін на товари українського експорту. Більша передбачуваність державної політики після парламентських виборів призведе до прискорення інвестицій у 2006–2007 роках

Сприятливий момент для реформ упущено

Команда Віктора Ющенка не спромоглася розпочати перетворення у сприятливий для цього період. Висока довіра населення й економічне зростання на початку 2005 року давали добре підґрунтя для підготовки реформ. Нова влада виявилася нездатною подолати особисті суперечки всередині урядової команди, запровадити нові демократичні процедури вироблення державних рішень та адекватно реагувати на критику з боку вільних засобів інформації.

Здобутки уряду Юлії Тимошенко – підвищення рівня життя найбідніших громадян, макрофінансова стабільність і запровадження антикорупційних заходів. Утім, ці досягнення не є стійкими через відсутність довгострокових планів розвитку. Збільшення обсягів соціальних виплат населенню за неререформованої системи соціального захисту хибувало на популізм, макрофінансова стабільність утримувалася переважно за інерцією, а боротьбу з корупцією було дискредитовано гучними звинуваченнями в махінаціях самих членів урядової команди.

Відставка уряду Юлії Тимошенко не є руйнівною для здобутків "Помаранчевої революції". Розкол команди Віктора Ющенка підвищив стандарти поведінки політиків і можновладців. Наміри експрем'єр-міністра йти на парламентські вибори 2006 року окремою командою посилять політичну конкуренцію в країні та стимулюватимуть громадський контроль за урядовими рішеннями. Опозиція Юлії Тимошенко зможе поліпшити якість державної політики, якщо політична боротьба точитиметься навколо ідей, а не перерозподілу ресурсів.

На відміну від уряду Юлії Тимошенко новий уряд буде менш схильним до популістської політики. Дії нового уряду не буде підпорядковано політичним амбіціям його членів. Проте уряд не розпочне ґрунтовних перетворень з огляду на такі чинники:

- **Короткий термін роботи нового складу Кабінету Міністрів.** Внаслідок набуття чинності змін до Конституції з 1 січня 2006 року уряд обиратиметься Верховною Радою. Після виборів до Верховної Ради в березні 2006 року уряд вочевидь буде змінено.
- **Відсутність ефективних інституційних процедур.** Як і попередні, новий уряд зіткнеться з неспроможністю урядових інституцій виробляти політику за умови існування конкурентних інтересів.
- **Слабка підтримка у Верховній Раді.** Зниження рівня довіри населення до влади зумовило розпад більшості в парламенті, яка підтримувала рішення уряду та Президента.
- **Погіршення економічної ситуації.** Сповільнення економічного зростання підвищує схильність влади вирішувати поточні проблеми за рахунок довгострокових і стратегічних цілей.

Економічне зростання сповільнилося

За попередніми даними, темпи зростання реального ВВП у січні–серпні 2005 року становили 2,8%. Головною причиною сповільнення економіки є спад інвестицій і погіршення зовнішньоекономічної кон'юнктури. Зменшення інвестицій зумовили такі чинники:

- зростання політичних ризиків наприкінці 2004 – початку 2005 року змусило

Дізнайтеся більше!

Докладніше про прогноз економічного розвитку України читайте у регулярній публікації МЦПД **квартальні передбачення**. У новому числі:

- прогноз розвитку політичної ситуації;
- причини гальмування реформ;
- плани щодо реформування силових структур;
- плюси та мінуси бюджетної політики на 2006 рік;
- невідповідність споживчого кошика реальній зміні споживчих цін;
- прогноз динаміки обмінного курсу гривні;
- стан переговорного процесу та перспективи України щодо вступу до Світової організації торгівлі (СОТ);
- оцінка впровадження Державної програми "Контрабанді – СТОП";
- скорочення профіциту зовнішньої торгівлі;
- можливості уникнення нових "цукрових криз";
- труднощі визначення рівня недооцінки китайського юаня.

Оформіть передплату на **квартальні передбачення** в інтернеті за адресою: <http://www.icps.com.ua/publications/subscribe/>.

інвесторів відстрочити ухвалення інвестиційних рішень;

- внаслідок збільшення соціальних видатків бюджету скоротилися державні інвестиції;
- збільшення податкових відрахувань призвело до зменшення власних коштів підприємств;
- відсутність чіткої позиції уряду щодо критеріїв перегляду приватизаційних конкурсів змусило власників багатьох приватизованих підприємств відстрочити ухвалення інвестиційних рішень.

Погіршення зовнішньоекономічної кон'юнктури спричинило суттєве сповільнення у промисловості та спад у торгівлі. Зменшення світових цін на метали призвело до скорочення фізичних обсягів

експорту металопродукції та, відповідно, попиту на коксівне вугілля та залізорудну сировину. Спад у торгівлі відбувається внаслідок скорочення вартісних обсягів оптової торгівлі металопродукцією та нафтою.

За підсумками січня–серпня 2005 року споживчі ціни зросли на 6,7% проти грудня 2004 року. Внаслідок подорожчання цукру в червні–липні не відбулося сезонної дефляції. Темпи інфляції залишаються високими внаслідок швидкого зростання доходів громадян і високих інфляційних очікувань населення. Натомість зростання цін виробників суттєво сповільнилося через спад цін на українську продукцію на зовнішніх ринках і сповільнення економічного зростання.

НБУ здійснює жорсткішу монетарну політику, намагаючись приборкати інфляцію через зменшення емісії. Незважаючи на дефіцит зовнішньої торгівлі товарами в березні–червні 2005 року, пропозиція валюти на міжбанківському валютному ринку перевищує попит. Утім, темпи зростання резервів НБУ нижчі, ніж навесні 2005 року, коли НБУ вдався до ревальвації гривні.

Прогноз на 2005–2007 роки

Ми погіршили прогноз зростання ВВП 2005 року на 3 в.п. до 4% через гірший прогноз інвестицій і більший за очікуваний спад цін на товари українського експорту в першому півріччі. Ми недооцінили вплив і тривалість періоду невизначеності у стосунках влади та бізнесу: не справдилися очікування підприємців щодо

зменшення втручання держави в бізнес, встановлення рівних і чесних правил гри, зменшення корупції, непорушності прав власності. Ми очікуємо на прискорення економіки в IV кварталі 2005 року з огляду на стабілізацію зовнішньої кон'юнктури.

У 2006–2007 роках темпи зростання ВВП прискоряться до 5,5% і 6% відповідно з огляду на вищі темпи зростання інвестицій. 2006 року валове нагромадження основного капіталу збільшиться на 7%, а 2007 – на 9%. Ми очікуємо на зростання припливу інвестицій завдяки більшій передбачуваності державної політики після парламентських виборів і поступовому збільшенню державних інвестицій.

За нашим прогнозом, зростання споживчих цін 2005 року становитиме 13,5%. Ми зменшили наш прогноз з огляду на сповільнення зростання цін виробників і збільшення заборгованості з виплати зарплати. За стрімкого зростання доходів населення антиінфляційні заходи уряду не будуть успішними. У 2006–2007 роках споживчі ціни зростатимуть повільніше внаслідок нижчих темпів зростання доходів громадян й імпорту. Ми вважаємо, що після парламентських виборів 2006 року зростуть тарифи на послуги ЖКГ і пасажирські перевезення. Зростання цін виробників сповільнюватиметься впродовж прогнозного періоду. На нашу думку, НБУ підтримуватиме стабільним обмінний курс гривні щодо долара США до кінця 2005 року. Ми не очікуємо, що НБУ вдасться до таргетування інфляції після парламентських виборів. Кредитні відсоткові ставки комерційних банків у

національній валюті у 2005–2007 роках зменшаться до 9%, а депозитні – до 7,4%.

Ми очікуємо, що 2005 року перерозподіл ВВП через Зведений бюджет збільшиться до 30%. Ми залишаємо незмінним прогноз дефіциту бюджету 2005 року на рівні 3% ВВП. Дефіцит буде профінансовано за рахунок надходжень від приватизації та зовнішніх запозичень. У 2006–2007 роках дефіцит скорочуватиметься. Ми не передбачаємо зниження ставок податків упродовж прогнозного періоду.

Ми поліпшили прогноз зростання реальних наявних доходів населення 2005 року до 19,5% з огляду на збільшення прогнозу підвищення реальної заробітної плати. Внаслідок зменшення темпів зростання заробітної плати та соціальних допомог у реальному вимірі 2006 року підвищення реальних наявних доходів уповільниться і становитиме 6%, а 2007– 6,5%. 2005 року високі темпи збільшення доходів домогосподарств і висока схильність до споживання забезпечать зростання приватного споживання на 16% у реальному вимірі. Внаслідок менших темпів підвищення доходів приватне споживання у 2006–2007 роках збільшуватиметься повільнішими темпами, його реальний щорічний приріст становитиме 8%.

Ризики прогнозу

Ризиками прогнозу є:

- різкий спад довіри громадян до влади внаслідок розколу команди Віктора Ющенка;
- неспроможність влади розробити та втілити потрібні реформи;
- зниження податкових надходжень внаслідок економічного сповільнення;
- різкі коливання зовнішньоекономічної кон'юнктури;
- подорожчання російського газу для України від 2006 року;
- неспроможність вступити до СОТ 2005 року. ■

Експерти МЦПД здійснюють регулярні прогнози розвитку української економіки, від 1997 року. Прогноз оновлюється щоквартально і оприлюднюється у публікації **квартальні передбачення**. З питаннями передплати, звертайтеся, будь ласка, до Андрія Старинського за телефоном (044) 484-4410 або електронною поштою marketing@icps.kiev.ua.

За додатковою інформацією щодо економічного прогнозу звертайтеся, будь ласка, до Євгенії Ахтирко за телефоном (044) 484-4403 або електронною поштою eakhtyrko@icps.kiev.ua.

Основні макроекономічні показники

Роки	2004	2005	2006	2007
Показники	оцінка	п р о г н о з		
ВВП, млрд. грн.	344,8	412,1	486,5	542,6
ВВП, реальний, рвз*	12,1	4,0	5,5	6,0
Промислове виробництво, реальне, рвз	12,5	5,0	6,5	6,0
Сільськогосподарське виробництво, реальне, рвз	19,9	3,0	1,0	3,0
Валове нагромадження основного капіталу, реальне, рвз	10,2	-2,0	7,0	9,0
Споживання, реальне, рвз	12,1	13,1	7,6	7,8
Індекс споживчих цін, рвз	12,3	13,5	11,5	7,0
Середньомісячна заробітна плата, реальна, рсвз**	23,8	15,0	8,0	7,0
Безробіття за методологією МОП, %	8,6	8,2	8,0	7,8
Експорт товарів і послуг, рвз	37,2	13,0	7,0	8,0
Імпорт товарів і послуг, рвз	26,0	20,0	13,0	15,0
Сальдо поточного рахунку, % ВВП	10,5	6,0	2,8	-0,3
Сальдо Зведеного бюджету, % ВВП	-3,2	-3,0	-2,0	-1,0
Офіційний обмінний курс, середній за рік, грн./\$	5,32	5,11	5,04	5,09

*рвз = річна відсоткова зміна, **рсвз = річна середня відсоткова зміна

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів
Розрахунки та прогноз: **квартальні передбачення**

вісник центру є щотижневою публікацією Міжнародного центру перспективних досліджень, що розповсюджується електронною поштою. Якщо ви хочете бути внесеним до списку розсилання бюлетеня, надішліть інформацію про себе на адресу: marketing@icps.kiev.ua, тел.: (044) 484-4410, факс: (044) 484-4402. Архів **вісника центру** зберігається за адресою: <http://visnyk.icps.kiev.ua/>
Редактор **вісника центру** Євген Шульга (shulha@icps.kiev.ua), тел.: (044) 484-4400. Передрук матеріалів дозволено з відома Центру.